

tivní obligace s volbou dlužníkovou znamená však pro něho výhodu a této výhody by jej soud nemohl bez překročení žaloby zbaviti tím, že by jej odsoudil nepodmínečně jen k jednomu z obou žádaných plnění (rozh. č. 11593 Sb. n. s.), jak míní dovolatel, že se mělo státi.

Ve sporu jde tedy vpravdě o otázku, zda žalobci přísluší s hlediska aspoň jednoho z obou výslovně uplatněných právních důvodů §§ 932 a 934 obč. zák. oprávnění požadovati na žalovaném alternativně obojí plnění, zrušení smlouvy a vrácení celé kupní ceny, nebo snížení kupní ceny, při čemž by žalovanému bylo ponechána na vůli, aby se plněním jedné z obou alternativ zprostil svého závazku vůbec.

S hlediska § 932 obč. zák. nepřísluší mu toto právo, neboť právní předpoklady, za nichž lze žádati zrušení tržové smlouvy (vady nena-pravitelné, které znemožňují řádné užívání věci), jsou podstatně roz-dílné od oněch, z nichž lze žádati za snížení tržové ceny (vady napra-vitelné neb sice nenapravitelné, které však řádné užívání neznemož-ňují), a právo volby mezi oběma nároky kupiteli zásadně nepřísluší; kupitel se může proto domáhati jen nároku, k němuž jej povaha vady podle zákona opravňuje. Tím méně ovšem může kupitel — jako v sou-zeném případě žalobce — z téhož skutkového podkladu, t. j. pro tytéž vady koupeného koně uplatňovati oba nároky současně vedle sebe.

S hlediska § 934 obč. zák. však může kupitel žádati jen zrušení tržové smlouvy. Nárok na vrácení poměrné části tržové ceny mu ne-přísluší vůbec, neprojevil-li žalovaný sám (§ 934, druhá věta, obč. zák.) ochotu zachovati právní jednání v platnosti a vrátiti částku, která obec-nou cenu prodaného koně převyšuje. To by však byl musil učiniti nej-později do konce jednání v prvé stolici, podle stavu spisů však žalovaný takovou ochotu neprojevil vůbec.

Uplatněný nárok žalobcův na »zrušení smlouvy tržové nebo snížení kupní ceny« nemá tudíž zákonný podklad ani v ustanovení § 932 ani § 934 obč. zák. a rozhodnutí odvolacího soudu jest proto věcně správné, i když není vhodný jeho poukaz na rozhodnutí č. 8669 a 14867 Sb. n. s., poněvadž tam byl obdobný alternativní žalobní nárok vyvozován ze smlouvy, ačkoliv žalobci podle smlouvy takový nárok nepříslušel, kdežto v souzeném případě jde o nároky vyvozované ze zákona.

Čís. 16921.

Jde o lest ve smyslu § 870 obč. zák., jestliže zprostředkující zástupce prodávajícího tvrdil vůči objednateli (venkovskému obchodníku), ne-znajícímu pravý stav věci, vědomě nepravdu (že nabízené zboží objed-nal též jiný soutěžitel objednatelův) v úmyslu objednatele oklamati a tak od něho získati objednávku. Objednávka takto uzavřená jest na-řikatelná i tehdy, šlo-li na straně objednatele o pohnutku (§ 901 obč.

zák.), rozhodující pro jeho vůli uzavřítí objednávku, a nezavazovalo-li prodávajícího ústní jednání, nepojaté do písemné objednávky, která byla vyhrazena písemnému potvrzení.

(Rozh. ze dne 11. května 1938, Rv I 1144/37.)

Srov. rozh. č. 4815, 6428, 11430 Sb. n. s.

Žalobě, kterou se žalující firma na žalovaných manželích domáhala zaplacení 5.974 Kč s přísl. za váhu objednanou prostřednictvím žalobkynina zástupce K., **n i ž š í s o u d y** vyhověly.

N e j v y š š í s o u d zamítl žalobu.

D ů v o d y:

S názorem odvolacího soudu, který žalobě vyhověl proto, že ústní jednání, učiněná K-em jako zástupcem žalobkyně na provisi po případě jako jejím zprostředkovatelem, žalobkyni nezavazují, když nebyla pojata do písemné objednávky, které bylo vyhrazeno písemné potvrzení, a že jsou tudíž neplatná, ježto tu nebylo shodné vůle smluvců (§ 861 obč. z.), bylo by lze souhlasiti, kdyby tu nebylo tvrzeného předstírání zástupce K-a, jemuž žalovaní neměli důvodu nedůvěřovati v příčině toho, co jim při objednávce uvedl o koupi automatické váhy konkurentem žalovaných B-em. V té příčině prvý soud zjistil — a to zjištění nebylo změněno v odvolacím řízení a byly z něho jen po právní stránce vyvoděny jiné závěry —, že žalovaní objednali váhu, o niž jde, prostřednictvím K-a pouze pod podmínkou, že též jejich konkurent P. objednal takovou váhu. Uvedené tvrzení K-ovo se však objevilo nepravdivé a je v právním smyslu **l s t í** ve smyslu § 870 obč. zák., poněvadž byla tu tvrzena vědomá nepravda vůči žalovaným, neznajícím pravý stav věci, v úmyslu je oklamati a tím od nich získati objednávku. Z toho pak nutno usuzovati, že skutečná vůle žalovaných v podstatném směru byla jiná co do smluvních podmínek, než jaké jsou uvedeny v písemné objednávce, která neobsahuje vůbec ústně ujednanou podmínku, že také P. objednal takovou váhu.

Nebylo tu tedy srovnalé vůle smluvců při sjednání smlouvy.

Použila-li žalobkyně k získání obchodu zástupce, který si při uzavírání obchodu počínal vůči žalovaným úskočně a **l s t í**vě, jemuž žalovaní, venkovští to obchodníci, neměli příčiny nedůvěřovati a u něho předvídati úskočnost, nemůže se žalobkyně s úspěchem dovolávati ani toho, že žalovaní nedbali obchodnické opatrnosti, aby si přečetli tištěné podmínky objednáčního listu, podle nichž ústní ujednání se zástupcem nejsou závazná pro objednatele ani pro dodavatele, a musí sama nésti důsledky nepoctivého jednání zástupcova.

Lstivé přematy takového zástupce nelze přičítati na vrub oklamaneho zákazníka, nýbrž jdou na vrub příjemce objednávky, těžícího z jeho přehmatů (rozh. č. 4815, 11430 Sb. n. s.).

I kdyby byl správný žalobkynin názor, že na straně žalovaných šlo o pohnutku (§ 901 obč. zák.), byla by i tato pohnutka rozhodující nejen pro uzavření obchodu, nýbrž i pro vůli žalovaných, vzbuzena lstí se strany žalobkynina zástupce u žalovaných a měla by proto vliv na platnost právního jednání s hlediska § 870 obč. zák.

Právních důsledků lstivého K-ova jednání nemůže se žalobkyně zprostiti pouze tím, že její zástupce K. byl třetí osobou s hlediska § 875 obč. zák., poněvadž takovouto třetí osobou je pouze osoba nezúčastněná na právním jednání, a nikoli ta, jejíž pomocí byla smlouva uzavřena (rozh. č. 6248 Sb. n. s.).

Čís. 16922.

K individuálním právům společníků společnosti s ručením omezeným ve smyslu § 50, odst. 4, zák. č. 58/1906 ř. z., jichž zkrácení může býti usneseno pouze za souhlasu všech společníků zkrácením postižených, patří též právo předkupní vyhrazené všem společníkům k podílům ostatních společníků.

(Rozh. ze dne 11. května 1938, Rv I 1247/37.)

Společenská smlouva žalované společnosti s ručením omezeným, sepsaná dne 19. srpna 1919 a zapsaná do obchodního rejstříku, má v § 14 tato ustanovení: »Wenn ein Gesellschafter seinen Geschäftsanteil oder einen Teil davon, sei es an eine der Gessellschaft bereits als Gesellschafter angehörende Person oder eine dritte Person verkaufen will, so hat er dies mittels rekommandierten Briefes der Gesellschaft anzuzeigen und gleichzeitig die Verkaufsbedingungen vollinhaltlich bekannt zu geben. Die Geschäftsführer haben sodann sämtliche Gesellschafter mittels rekommandierten Briefes von der Veräusserungsabsicht zu verständigen. Innerhalb eines Monates nach Empfang dieser Verständigung steht es jedem Gesellschafter frei, mittels rekommandierten Briefes an die Gessellschaft zu erklären, dass er den zur Veräusserung gelangenden Geschäftsanteil bezw. einen Teil eines Geschäftsanteiles unter den angegebenen Bedingungen selbst zu übernehmen bereit sei. Macht von diesem Einlösungsrechte nur ein Gesellschafter Gebrauch, so erwirbt er den zu veräussernden Anteil, bezw. Teil des Anteiles allein, machen mehrere Gesellschafter von dem Einlösungsrechte Gebrauch, so fällt ihnen der zur Veräusserung gelangende Anteil oder Teil nach dem Verhältnisse ihrer eigenen bisherigen Geschäftsanteile zu. Doch ist hiebei zu beachten, dass der Betrag jedes Geschäftsanteiles stets durch 1000, schreibe Eintaused teilbar bleibt. Ein sonach unteilbarer Rest fällt